

Bp Andrzej F. Dziuba, bp Wojciech T. Osial, **30 lat Diecezji Łowickiej. Kościół Chrystusa w centrum Polski**, Kuria Diecezjalna Łowicka, Łowicz 2023, ss. 63, ISBN 978-83-952344-7-7.

Struktury organizacyjne chrześcijaństwa, już w Dziejach Apostolskich oraz w listach apostoelskich, przybierają dość zróżnicowane kształt i formy. Z kolei odzwierciedla to bogate piśmiennictwo patrystyczne. Oczywiście w dalszym procesie wpływ na to miały przed wszystkim czynniki zewnętrzne, a zwłaszcza państwowe. Proces organizacyjny zawsze dostrzegał tak struktury wstępujące jak i zstępujące. Jednak generalnie one się pokrywały, a jednocześnie tworzyły pewien ogólny kształt wewnętrznej zależności.

Bullą „Totus tuus Poloniae populus” z dnia 25 marca 1992 r. papież Jan Paweł II dokonał znaczącej reorganizacji strukturalnej Kościoła w Polsce. Powstały wówczas nowe metropolie i diecezje. Była to jak dotąd największa próba ukształtowania nowego organizacyjnego Kościoła, który swe pierwsze struktury otrzymał w roku 1000, poprzez utworzenie metropolii gnieźnieńskiej wraz z diecezjami sufragalnymi w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu.

Wraz z tą bullą, powstała także diecezja łowicka, w której skład weszły terytorialnie części archidiecezji warszawskiej (134 parafie) oraz diecezji łódzkiej (19 parafii) i płockiej (7 parafii). Na okoliczność 30. rocznicy powstania obydwaj biskupi łowicki Andrzej F. Dziuba i Wojciech T. Osial wydali okolicznościową publikację. Natomiast biskup diecezjalny pisze w „Słowie wstępnym”: „Pragniemy w ten sposób, bardzo schematycznie i pobieżnie, wskazać tylko niektóre elementy diecezjalnych dziejów” (s. 7).

Warto dodać, że obydwaj autorzy są doktorami habilitowanymi nauk teologicznych i autorami licznych książek, artykułów i opracowań oraz recenzji naukowych. Pierwszy z nich jest specjalistą w zakresie teologii moralnej oraz długoletnim profesorem w KUL i ATK/UKSW, a drugi katechetyki i profesorem w Papieskim Wydziale Teologicznym/Akademii Katolickiej w Warszawie i m.in. w Wyższym Seminarium Duchownym w Łowiczu..

Zatem proponowane opracowanie otwiera słowo wstępne bp. Andrzeja F. Dziuby (s. 3-7). Z kolei w trzech zasadniczych blokach pokazano szeroki temat: „30 lat diecezji łowickiej – historia i teraźniejszość” (s. 17-43). Po wstępie szczególne podjęte tematy to: I. „Biskupi” (s. 19-20); II. „Struktury diecezjalne” (s. 21-34); III. Wybrane wydarzenia religijno-duszpasterskie”

(s. 34-43). Tę część zamyka wybór bibliografii (s. 44-45).

Swoistym aneksem do książki są materiały związane z pielgrzymką Jana Pawła II do Łowicz, dnia 14 czerwca 1999 roku (s. 46-59). Blok ten rozpoczyna motta z Jana Pawła II (s. 46). Z kolei podano homilie papieską, która w wersji „L'Osservatore Romano” w języku polskim zawiera tytuł: „Pomagajmy młodemu budować fundament pod ich przyszłe życie” (s. 47-56). Drugim materiałem jest tekst pozdrowienia końcowego po Mszy św. (s. 57-59). Z pewnością wymownym elementem dokumentacyjnym tego spotkania byłoby także zamieszczenie przemówienia powitalnego bp. Alojzego Orszulika.

Warto mocno podkreślić wybór bibliograficzny. Wskazuje on na podstawowe materiały, które z pewnością były pomocne w redagowaniu prezentowanego opracowania. Jednocześnie mogą być one pomoce w realizacji sugestii wyrażonej przez bp. Andrzeja F. Dziubę: „Jednocześnie wyrażam nadzieję, iż z czasem powstanie odpowiednia monografia, która w sposób systematyczny je utrwali, ukazując dzieła i ludzi oraz owoce pracy, cierpienia i modlitwy” (s. 7).

Książka pokazuje dużą dynamikę młodego Kościoła diecezjalnego. Z drugiej strony staje tutaj bardzo bogata przeszłość, która mocno oddziałuje na teraźniejszość. Sam papież mówił w homilii: „Witaj, ziemio łowicka, ze swoją bogatą historią (...). Bądź pozdrowiona, ziemio tak hojnie ubogacona tradycja chrześcijańską i wiarą twego ludu, który pomimo dziejowych burz, zawsze niezmiennie trwał przy Chrystusie i jego Kościele”. Tym bardziej, że w wielu rejonach jest ona bardzo żywa i pielęgnowana. W Kościele łowickim można dostrzec np. bogactwo tradycji religijnych i obrzędowych, np. łowickie, łęczyckie czy rawskie. Są one mocno zakorzenione i współcześnie coraz bardziej cenione, po czasach komunistycznych, które zwalczały. Niestety czasem w niektórych obrzędach można doszukać się trwających jeszcze zwyczajów dalekich od chrześcijaństwa. Niektórym zaś wtórnie nadano charakter chrześcijański.

Widać, że biskupi oraz duchowieństwo wkładają duży wysiłek w integrację diecezji. Temu zapewne sprzyjają duże wydarzenia o charakterze ogólnodiecezjalnym. Z pewnością takimi były peregrynacje figury Matki Bożej Fatimskiej, obrazu Miłosierdzia Bożego czy Matki Bożej Częstochowskiej. Także Pierwszy Diecezjalny Kongres Eucharystyczny, pod hasłem: „Wytrwajcie w miłości mojej”, był takim szczególnym darem. Ważnym elementem legislacyjnym był Pierwszy Synod Diecezji Łowickiej. Przed wszystkim jednak niezapomnianym znakiem wspólnoty wiary oraz

otwartości na innych pozostaje ciągle niezapomniana pielgrzymka Jana Pawła II do Łowicz, w dniu 14 czerwca 1999 roku.

Dobrym materiałem pogładowym są dość obfite ilustracje, które przybliżają wydarzenia, dzieła oraz miejsc i ludzi. Tworzy to dodatkowa formę zapoznania się z teraźniejszością diecezji oraz jej licznych działań. Wręcz uroczym elementem są także reprodukcje wycinanek łowickich i ich elementów oraz lokalnych haftów. Dlatego bp Andrzej F. Dziuba zachęca: „Podczas lektury tego opracowania, warto odnaleźć siebie w wielu miejscach i wydarzeniach oraz w spotykaniach ludziach. Przenieśmy się tam jeszcze raz myślami i sercem, aby odżyły, przepełniając nas radością i wdzięcznością” (s. 7).

Prezentowane opracowanie jest wyjątkowym, bowiem zredagowanym przez samych biskupów. Chcieli podzielić się swymi spostrzeżeniami i nadziejami ku przyszłości. Z pewnością sam zamysł i jego realizacja są godne uznania. Oto schematyczny, jak mówi podtytuł książki, „Kościół Chrystusa w centrum Polski”.

Doświadczenie obrazu Kościoła łowickiego ukazanego przez autorów, jest dość schematyczne, ale wynika to ze szczupłości publikacji oraz świadomej selekcji materiałów. Przywołane bowiem niektóre tylko przejawy jego dynamiki, wymagają szczegółowego rozwinięcia w postaci oddzielnych, zwartych opracowań. Są to bowiem bardzo konkretne przedsięwzięcia, które mimo dość krótkiego okresu istnienia i działalności, mają już znaczące osiągnięcia. Dla przykładu można przywołać diecezjalne radio w oparciu o studium ks. dr. Bogumiła Karpa, jego długoletniego dyrektora, pt. „Społeczna funkcja mediów katolickich. Studium na przykładzie Radia Victoria” (Łowicz 2013). Natomiast Kongres Eucharystyczny przybliży „<<Wytrwajcie w miłości mojej>>, I Kongres Eucharystyczny Diecezji Łowickiej”, red. bp J. Zawitkowski i inni, (Łowicz 2007).

Studium łowickich biskupów pokazuje ich znajomość lokalnego Kościoła. Z drugiej zaś strony autentyczną troskę, aby historia tego Kościoła była znana duchowieństwu, osobom życia konsekrowanego oraz całej społeczności Ludu Bożego. Przecież to bardzo ważny element odkrywania i budowania dalszej tożsamości. Na to m.in. mocna wskazywał papież Jana Pawła II podczas homilii wygłoszonej na Błoniach łowickich. To zalecał całemu Kościołowi powszechnemu, Polsce oraz dalszemu pomyślnemu rozwojowi Europy.

Ważnym atutem prezentowanego zbioru, jest jego charakter syntetyczny. Dzięki temu być może dlatego spełni się oczekiwana nadzieja jego lek-

tury. Koncentracja na wybranych i najważniejszych informacjach i to jeszcze przekazanych w skrócie, jest być może szansą ich łatwiejszego zapamiętania. Ważnym jest także i to, że generalnie informacje te, dotyczą całego Kościoła diecezjalnego.

o. Augustine H. Serafini